

KMON KY'ILTQANIL XMAYA'N CHITZANTZAL EJNIN CH'EYB'ILKYETZ WUNAQ

K'ULTXUMU'N KYETZ WI'TZ KMON KY'ILTQANIL AQ'UN TETZ WI'TNUM TAJLAL 161-2020

Paxil, junaq kob' tajlal xaw *junio* tetz yob' 2020

WI'TZ B'AJXOM TETZ KMON KY'ILTQANIL XMAYA'N CHITZANTZAL EJNIN CH'EYB'ILKYETZ WUNAQ

TANTU'

Le Wi'tz Ka'wl Tetz Wi'tnum Paxil, nataltzaj ye kyeqil e'ch kmon ky'iltqanil aq'un Wi'tnum, tajwe'n at jun wi'tz b'ajxomil, ye tetz taq'un sb'ane' i'tz tan tiky'le'nin tqanil, b'anle'n tane'n e'ch u'j ye at tajwe'n il ejnin xmaye'n kyeqil e'ch aq'un nachib'an jujun kmon ky'iltqanil aq'un ye ate' jaq'wi'. Ye ka'wl tetz Kmon B'anol tana'n e'ch ka'wl, nataltzaj ye nq'e'tz ntina's munl nataltzaj le Wi'tz Ka'wl tetz Wi'tnum Paxil ejnin le jun tx'aqaj ka'wl, ma na at jun tx'aqaj chimunl e' wi'tz ky'iltqanil aq'un ejnin i'tz tan xmaye'n tan tele'nku'n qb'al te'j e'ch jilwitz ka'wl ye ate' xhchiq'ab', tiky'le'nin tqanil ejnin yol tib'aj e'ch aq'un nachib'an e'ch kmon aq'unb'il ye ate' jaq' chiwi', ncha'tz tiky'lenin tqanil poq ejnin e' aq'unwil ye ate' jaq' chiwi', tan xmaye'n ye sq'ilku'n tz'an kyaq'un aq'unwil ejnin telse'ntzaj e'ch stzib'lal k'ultxumu'n, pujb'il txolb'il ejnin e'ch b'anb'il tane'n ye tajwe'n lkyaq' stzib'lal ejnin chin xomkyen te'j e'ch ka'wl.

TANTU'

Le Ka'wl tetz Tzantzal Wunaq nataltzaj, ye Wi'tnum tajwe'n tz'elku'n te'j tan ky'iky'la'n chitzantzal kyeqil e' wunaq tu lxmonkyen te'j xe'il e'ch b'alaj puntil ye niky'nintu' tz'an, che'yunib' ejnin b'anle'n tane'n e'ch txolb'il, ye Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq tuch' e'ch kmon aq'un tetz Wi'tnum, kmon aq'un ate' tulaq e'ch ama'l, kmon aq'un ye chichuk nachikawkyib' ejnin e'ch kmon ye chijutz'unkyib', chib'ane' tane'n e'ch aq'un tan puk'se'n stzib'lal, tan maqle'n witz yab'il ejnin tan tiky'enixe'n e'ch yab'il te'j chitzantzal wunaq, ncha'tz ye junt tx'aqaj txolb'il ye chin witznin tan b'anle'n b'a'n tetz wunaq, te'j txumu'n ejnin te'j puntil xhchixo'l kmon. Ye Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq, chin at tq'ab' tan xmaye'n e'ch kmon aq'un tetz chitzantzal wunaq, chitane'n tiky'le'nin tqanil, xmaye'n te'j, ky'iky'le'n ejnin ma'le'n te'j e'ch txolb'il nachib'an kmon aq'un tib'aj chitzantzal wunaq b'ene'ntzi'n Wi'tnum, ye Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq, ye tetz taq'un i'tz tan weqle'nku'n, tiky'lenin tqanil ejnin b'anle'n tane'n e'ch txumu'n, ky'iltqanil aq'un ejnin e'ch jilwitz aq'un ye chin nach'eyan te'j chitzantzal kyeqil e' wunaq, ncha'tz tan tele'nku'n qb'al te'j e'ch tetz munl ye Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz Wunaq kuj lb'an tane'n e'ch aq'un ejnin lmaq witz e'ch txolb'il ye chin xomkyen te'j e'ch ka'wl ejnin te'j e'ch b'anb'il tane'n tib'aj tetz taq'un ye chin naxomkyen te'j tetz munl; ncha'tz tantu' najal jun yab'il ye jalku'n nab'en lo'on b'ene'tzi'n ye Kmon Ky'iltqanil Xmaya'n Chitzantzal ejnin Ch'eyb'ilkyetz

Ministerio de Salud Pública y
Asistencia Social
Guatemala, C. A.

Wunaq tu junt tx'aqaj kmon ye chin nachaq'uj tan xmaye'n chitzantzal wunaq nqo alchoq kmon aq'un ye nach'eyan skye'j, tajwe'n lche'ltzaj e'ch q'ab' ka'wl kya'n tan chiky'ikyle'n kyeqil wunaq.

TANTU'

Chin naxomkyen te'j Ka'wl Kolb'il kye'j Nitxa' ejnin Ak'aj, ye Wi'tnum tajwe'n lb'an tane'n e'ch puntil ye chin xomkyen te'j e'ch ka'wl, tib'aj tiky'le'nin tqanil aq'un, xhchixo'l wunaq ejnin tib'aj e'ch chusu'n ye b'a'nkuntu' tz'an tan kolche'n kye'j e' nitxa' ejnin ak'aj; cha'suntetz chin tajwe'nin telse'ntzaj ye K'ultxumu'n kyetz Wi'tz Kmon Ky'iltqanil Aq'un tetz Wi'tnum ye at e'ch b'anb'il tane'n ye ala'ku'n puntil ejnin tajwe'n tetz Wi'tnum.

CHA'STZUNTETZ:

Tan tele'nku'n te'j e'ch munl ye chin nataltzaj le b'eluj junaq kyajlaji'n txol le q'ab' txol a) ejnin f) tetz Wi'tz Ka'wl tetz Wi'tnum Paxil; ejnin chin nakiwskyentib' le junaq juqi'n txol le q'ab' txol a), f) ejnin m) tetz Ka'wl Tajlal 114-97, Ka'wl tetz Kmon B'anol tana'n e'ch Ka'wl; le kyaji'n, b'elujin txol le q'ab' ka'wl a) ejnin ka'wnaq wajxaqlaji'n txol tetz Ka'wl Tajlal 90-97, Ka'wl tetz Tzantzal wunaq ejnin ka'wnaq kyajlaji'n txol le Ka'wl Tajlal 27-2003, Ka'wl Kolb'il kye'j Nitxa' ejnin Ak'aj, kyeqilku'n tetz Kmon Tximoltetz E'ch Ka'wl tetz Witnum Paxil.

JAWEQXIJ:

Telse'ntzaj kob'ox stzib'lala'j

KA'WL TAN KY'IKY'LE'N AK'AJ LE'AQ E'CH AMA'L TETZ TZ'AKA'N

B'AJX WEQ

B'I WITZNIN TE'J EJNIN E'CH STZIB'LAL

B'ajx txol. Witznin te'j. Ye jun K'ultxumu'n Kyetz Wi'tz Kmon Ky'iltqanil Aq'un tetz Wi'tnum chin witznin tan ky'iky'le'n chitzantzal ak'aj tulaq e'ch Ama'l tetz Tz'aka'n le alchoq jilwitz weq tan xmaye'n ye tzantzal.

Ka'p Txol. Yob'. Jab'ixe'ku'n weq e'ch yob' ye chin chixmayloq nqo chiky'iky'loq le puntil chitz'aka'n ni' ejnin i'tz; tetz qaqlaj yob', junlaj xaw ejnin junaq b'eluj q'ej, tan ba'je'n chiky'iky'le'n le'aq e'ch Ama'l tetz Tz'aka'n.

Toxi'n Txol. Weqb'iltetz puntil tan xmaye'n. natzan weqle'n e'ch puntil tan chiky'iky'le'n le'aq e'ch Ama'l tetz Tz'aka'n ejnin chin tz'ana'kyen chine'j:

- A) Kyeqil e' ak'aj ye nataj chixmaye'n le e'ch Ama'l tetz Tz'aka'n, chitane'n ye qo lajqe'l nataj chixmaye'n, qo nataj chikyajkyen le ama'l tetz tz'aka'n nqo tan xmaye'ntu' chitzantzal (Le alchoq weq le ama'l tetz tz'aka'n kyetz ni'), tajwe'n chixmaylij le alchoq weq tetz ama'l tetz tz'aka'n kyetz ni' ye chin xomoqkyen te'j kob'ox puntila'j:
- Lajqe'l nataj xmaye'n:** kyeqilku'n e' yab'i'xh ye txe'n tz'aq juqlaj yob' kya'n ye lajqe'l chopon tan xmayo'nib' le Ama'l tetz Tz'aka'n, chin chixmayloq le ama'l tetz tz'aka'n kyetz ni'.
 - Kyaje'nkyen qb'al le ama'l tetz tz'aka'n:** kyeqilku'n e' yab'i'xh ye txe'n tz'aq juqlaj yob' kya'n ye tajwe'n chikyajyen le ama'l tetz tz'aka'n, chin chikyaqkyen le ama'l tetz tz'aka'n kyetz ni'.
 - Xmaye'n tzantzal:** kyeqilku'n e' yab'i'xh ye txe'n tz'aq juqlaj yob' kya'n ejnin nataj xmaye'n chitzantzal, chin chik'pon le B'ajx Weq Xmaya'n Tzantzal tetz ama'l tan chitz'aka'n ni', chin xomkyen te'j ama'l at tan xmaye'n chitzantzal le ama'la'tz ye ya'tznin xak.
 - Ch'onwi'il ejnin ule'n yos tuch' xna'n:** kyeqilku'n e' ch'onwi' ye txe'n tz'aq juqlaj yob' nqo nakyaj chixmaylij tantu' tz'ul yos skyuch', chin chiky'pon ky'ajij tan chixmaye'n le Ama'l tetz Tz'aka'n kyetz Ch'onwi' qale chixmayle't nsq'ilku'n e' ak'aj.

KA'P WEQ

WI'TZB'IL B'ANB'IL TANE'N

Kyaji'n Txol. Stzib'lal. Ye jun ka'wle'j, tajwe'n tz'iky' ejnin tz'el stzib'lal le kyeqil chiyol kmon Qatanum, Garífuna ejnin Xinca.

O'i'n txol. Ye jun ka'wle'j xe'taq b'anle'n tane'n ye Itz'el stzib'lal le U'j Oponsb'il Stzib'lal tetz Abya Yala.

COMUNIQUESE

DOCTORA MARÍA AMELIA FLORES GONZÁLEZ
MINISTRA DE SALUD PÚBLICA Y ASISTENCIA SOCIAL

